

Razid UJU odseka Ljubljane

Jutri se osnuje banovinski odsek JUJ

Ljubljana, 3. julija.

O pričetku učiteljskih dni v Ljubljani smo že poročali. Danes dopoldne se je vršilo zborovanje ljubljanske sekcije UJU, ki naj izvede likvidacijo te organizacije in pripravi novo v smislu zakona o državnih uradnikih.

Ob 7 se je pričela v Delavski zbornici verifikacija mandatorov. Po 8 pa je poverjenik g. And. Skulj otvoril zborovanje. Tajnik g. Kobal je poročal, da je zastopanih od 33 društev 31 s 45 mandati. Dalje je bilo prisotnih še 11 članov ožjega sosveta. Poverjenik je pozdravil toplo tudi predsednika vsega UJU g. Damjana Rašiča.

Govor pover. Skulja

Poverjenik g. Skulj je v lepo zasnovanem govoru poudarjal strokovni namen organizacije UJU, ki se danes likvidira. Važno so bile naloge, ki jih je moral rešiti naša organizacija v zadnjih letih. Mnogo truda in skrbi je posvetila novemu šolskemu zakonu. Z vso verno je sestavljala predloge za čim popolnejši zakon in pravilnik k zakonu. Z vso pozornostjo in paznjo je organizacija sodelovala z Zvezo državnih uradnikov pri predlogih k uradniškemu zakonu. Po tem zakonu so učitelji uvrščeni v vrste vsega državnega uradništva in so s tem dosegli dobrine, za katere so se borili že predniki sedanega učiteljstva. Res so se pojavile težave, zlasti zaradi stanarine in stanovanj. Upajmo, da so to le prehodne težave, ki jih je treba premagati z vso uvidenostjo.

Učiteljstvo se je v svojem nadaljnjem govoru sporočilo, da stopa po določilih uradniškega zakona in novih pravih Jugoslovanskega učiteljskega združenja učiteljska organizacija v novo dobo. Ljubljansko poverjenstvo ostane v bodoče skoraj v nespremenjenem obsegu kot sekcija UJU. Učiteljstvo si ničesar bolj ne želi, kakor najboljših pogojev za nemoteno in uspešno vršenje svojega poklica. Učiteljstvo se zato klanja svojemu zaščitniku in zaščitniku narodne prosvete Nj. Vel. kralju Aleksandru. (Viharno odobravanje.)

Nato je poverjenik se pozdravil toplo g. bankega šolskega nadzornika Andreja Rapeta.

Tajniško poročilo

je podal g. Josip Kobal. Poročal je o sejah ožjega in širšega sosveta. Zlasti je poročal o obrambnih sredstvih, ki si jih je preskrbelo učiteljstvo proti kritiki, izrečeni v banskem svetu. Tajnik je nadalje poročal o delovanju raznih odsekov, kakor o šolsko-upravnem odseku, ki je zlasti deloval za ureditev plačevanja stanarine s strani občin, ocenitve naravnih stanovanj in sličnih vprašanj. Dalje je tajnik poročal o odseku za narodno izobraževanje. Odsek se je trudil, da bi dosegel in da bi organiziral sistematično in programatično prosvetno delo med ljudstvom. Zelo uspešno je bilo delo odseka za šolski radio, ki ga je vodil prof. Leopold Andree. S prihodnjim šolskim letom bo šolski radio že uveden, skrb in stvar učiteljstva pa je, da ga bo s pridom uporabljalo. Koristno izobraževalno delo je izvršil tudi odsek za učiteljski naraščaj. Velik uspeh pa je dosegel odsek za Mladinsko matico, ki ga je vodil šolski nadzornik

Fortunat Lužar ob sodelovanju mnogih javnih prosvetnih delavcev-učiteljev. List »Naš rod« in publikacije Mladinske matice so doživele med mladino veliko zanimanje. Odsek za šolsko zgodovino ni mogel izpolniti še vsega svojega programa, čeprav se je g. Petrovec zelo mnogo trudil s sestavljanjem bibliografije za zgodovino našega šolstva in z življenjepisom Andreja Praprotnika. Odsek za kmetstvo in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo podpira mnogo važnih gospodarskih in gospodinskih tečajev. Važno je po poverjenikovem mnenju delo članstva UJU za kmetstvo in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo. Kmetijska matica je izdala že lepo zbirko kmetijsko-strokovnih knjig. Učiteljska organizacija je osnovala dalje odsek za samopomoč učiteljev in učiteljic, ki je uspešno dovršil svoje delo. Gospodarski svet UJU je kritično motril vse učiteljske gospodarske ustanove. Zelo lepe uspehe je dosegel učiteljski pevski zbor, ki je priredil v tekočem letu več uspešnih koncertov. Okrajnih učiteljskih društev je štela organizacija letos 53 z 2967 člani. Društvo je naraslo za 71 članov. Ta društva so imela vsa zelo uspešna zborovanja.

Tajnik je nato poročal o sodelovanju ljubljanskega poverjenstva UJU pri izvršnem odboru UJU v Beogradu, o pedagoškem tečaju v Ljubljani, o sodelovanju pri Zvezi državnih uslužbencev, o organizacijskem glasilu »Učiteljskem tovarišu«, o organizacijskem glasilu »Popotniku«, o spremembi organizacijskih pravil, ki zahtevajo reorganizacijo društva, dalje o uradniškem zakonu. Končno pa je tajnik še poudaril, da ima učiteljstvo zelo dobro izvedeno organizacijo in da je po tej zaslugi uradniški zakon tak, kakor bi bil brez nje še slabši.

O tajniškem poročilu se je razvila živahna debata, v katero sta z bodrilnimi besedami posegla

Helen Keller v Ljubljani

Ljubljana, 3. julija.

Malokaterga gosta je do sedaj sprejela Ljubljana s toliko prijaznostjo in pozornostjo, kakor danes slavno ameriško pisateljico, slepo in gluho Helen Keller. Prihod te čudovite in velike žene je bil napovedan že ob 8 jutraj, ali miss Helen Keller je prišla z drugim brzovlakom, ki pa je imel eno uro zamude, tako da je prišla v Ljubljano šele ob 11.52. Vendar to ni prav nič motilo občinstva in zastopnikov, da ne bi počakali in dostojno sprejeli miss Keller.

Od banske uprave so bili na kolodvoru: načelnik dr. Dolšak, šef dr. Karlin in načelnik dr. Mayer, za mestno občino podžupan prof. Jarc,

Miss. dr. Hellen Keller v družbi gg. V. Ramadonoviča, upravnika Doma slepih v Zemunu (levo) in dr. Janda, vicekonzula v Newyorku (desno), ter dam Miss Ana Sullivan Macy (levo) in Miss Polly Thomson (desno).

dalje so bili prisotni zastopniki »Doma slepih«, to je predsednik kanonik in stolni župnik dr. T. Klinar, blaginjak ravnatelj Janko N. Jeglič in tajnica gospa Skabernetova, za »Podporno društvo slepih« podpredsednik slepi g. Leustek in tajnik g. Zorc, za gluho nemnico ravnatelj g. Jeran in učiteljica gđ. Podkrajškova.

Dalje so prisostvovali sprejemu zastopnice skoraj vseh ljubljanskih ženskih društev. Mnoge dame so imele cvetje s seboj.

Z miss Keller je prišla tudi miss Sullivan, ki je miss Keller še kot malo slepo in gluho deklico naučila pisati ter ji je ostala zvesta tovarišica v življenju dalje tajnica miss Kellerjeve miss

Majdica pere za svoje punčke.

Mala Majdica je svojim punčkam dobra mamica. Ona skrbi za to, da so vse njihove oblečke vedno vzorno čiste. Enkrat na teden ima veliko pranje. Seveda jemlje za to samo Schichtov Radion. Ona je že pri svoji mami videla, da postane s Schichtovim Radionom oprano perilo belo kot sneg in da se pere hitro in lahko, kajti

**SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLORA**

tudi poverjenik Skulj in predsednik naših.

Blagajniško poročilo je podal Rado Grum. - Prometa je imela organizacija v letu 1930/31: 9.116.000 Din, aktive ima 112.000 Din, med pasivo je 37.000 Din predhodne rezerve. Mladinska matica je imela 644.000 Din prejemkov in 21.000 Din salda.

Zborovanje je sprejelo z veliko večino vsa poročila in izreklo poverjenstvu absolutorij.

Poverjenik se je nato zahvalil vsem predsednikom okr. društev, odbornikom in članstvu za dosedanje delo in jih pozval na nadaljnje delo v banovinski sekcij Jugoslov. učiteljskega združenja, ki se osnuje jutri. Nato je predlagal likvidacijo dosedanje sekcije in prenos vsega njenega premoženja na novo sekcijo. Ta predlog je bil soglasno sprejet, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

Dopoldne so se vršile na učiteljsku sejo odsekov.

K novi maši ameriškega Slovenca

P. Avgustin Svete se je rodil 25. julija 1906 v Fores Clay, Pa. Ko je dovršil svoje študije v S. Joseph's College, Callicoon (N. Y.) je vstopil v frančiškanski red v Paterson, New Jersey. Nadaljnje

študije je dokončal v Pulaski, Wisconsin. Leta 1928 se je prijel v Ljubljano in je letos dovršil bogoslovje. Jutri, dne 5. julija bo posvečen za mašnika in dne 12. julija bo zapel svojo prvo novo mašo v Borovnici, rojstnem kraju svojih staršev.

Nato se bo odpeljal v Ameriko, kjer bo deloval zlasti za naše ameriške rojake.

Voščilo prijateljev

Tvoj odhod se bliža. Dovolj nam, Tvojim udanim prijateljem te skromne vrtice v slovo.

Komaj smo Te bili spoznali, že smo Te vzljubili; Tvoja beseda nam je bila tolažba, Tvoj srčni smeh naša zabava. Kako težko nam je razumeš le Ti. Če bi hoteli opisati našo ljubezen, bi to le pomenilo, da Te malo ljubimo; če bi hoteli povedati, kaj čutimo, ko se poslavljamo od nas, bi to le pomenilo, da nič ne občutimo. Ljubezen je kakor morje, čim več mu vzameš tem več ima.

Zivel si v Ljubljani skoraj nepoznan — a tiny violet, so humble, so beatiful, so true.

Kot majhna si prisiljal v krog Tvojih prijateljev, a žal! za nekatere izmed nas si zvezda, ki odhaja v svetovje, da tam utone za vedno.

Vemo pa — in to nam je tolažba v naši žalosti — da boš sijal v drugem kraju, v Tvoji drugi domovini U. S. A., kot skromni Frančišek boš zbiral ovčice in jih napajal s svojo ljubeznijo, katero smo tudi mi tako željno vživali.

Bog naj čuva Tvojo pota, hodi srečno in varno po ameriških tleh. — God be with you, dear Gus, and good luck!

Nova maša na Višarjah

Dne 5. julija 1931 se bo vršila na Sv. Višarjah izredna slovesnost. G. Tomaž Holmar bo ta dan imel novo mašo. Gotovo bo marsikomu ustreženo, če bo o tem pravočasno obveščen.

Smrt slovenskega izseljenca

St. Etienne, 30. jun. 1931.

Vsem prijateljem in znanecem poročamo, da je dne 22. jun. ob 11 zvečer, po dolgi in mučni, skoraj desetmesečni bolezni v starosti 28 let odšel v večnost Martin Križec. Sorodnikom izrekamo naše sožalje. Obenem pošiljamo iskrene pozdrave vsem, posebno pa čitateljem »Slovenca«. Slovenski rudarji v St. Etienne: Karol Petrič, Simonič Vergilijo, Kobal Jožef, Hlad Anton, Mikuš Ivan, Kobal Franc, Marka Anton, Trbižan Alojzij, Černuta Stanislav in Albin, Bilič Jožef, Mlekuz Jožef, Pečnik Rozi, Kovačič Anton, Zbogov Andrej, Daks-kobler Jakob, Mansi Martin, Vizelj Andrej, Kobal Rafael, Dvojmoč Jožef, Zorč Jožef, Her-negger Alojzij, Kavs Jožef, Schuttner Alfred, Miklavec Rudolf, Stokelj Kristjan, Teodoro Jakob, Valčič Franc in Avgust

Slovenjgradec

Vlomili na delu. V noči na 28. junij je bilo vlomljeno v gostilniško sobo gostilničarja Karla Botovnika v Legnu. Vlomilci so odnesli 155 zavitkov vsakovrstnega tobaka, 100 cigar portorik, 1500 komadov raznih cigaret, več ovtikov cigaretnega papirja in okrog 600 Din gotovine. Skupna škoda znaša okrog 1500 Din. Vloma sta osumljena dva potepuha iz Legna, ki že dalj časa kradeta v okolici Slovenjgradca, aleparabita in se potikata največ po občini Legen in Golavabuka, kjer prenočujeta po raznih kozolcih in skednjih.

V mesecu juniju so umrli v tukajšnji bolnišnici Plaznik Helena, občinska uboga iz Topolišice, stara 70 let; Cigala Marija, ddnarica iz Prevalj, stara 43 let; Lohreht Ivan, ddnar iz Ribnice na Pohorju, star 61 let, in Pokrov Simon, najemnik iz Strojne pri Prevaljah, star 63 let.

Sprejem Miss dr. Hellen Kellerjeve na glavnem kolodvoru.

Dva gojenca ljubljanske gluho nemnice, ki sta bila določena za sprejem dr. Kellerjeve.

Spomini Stolipinove hčere

Ruski carski ministrski predsednik Peter Arkadijevič Stolipin (ki je postal žrtev atentata leta 1911) je veljal za najpomembnejšega ruskega državnika in njegova uloga v Rusiji v začetku tekočega stoletja zgodovinarje še vedno zanima.

Te dni je izšla v Parizu knjiga Stolipinove hčere pod naslovom »L'homme du dernier tzar« — »Mož zadnjega carja«, ki se čita ka-

Anglež Smythe, pod čegar vodstvom je nova himalajska ekspedicija dosegla 8000 m visoki vršec Kamet. — To je sedaj največji rekord vsega planinarstva.

Kor roman. Stolipinova hči se živo spominja znamenitih dni in dogodkov iz dobe rusko-japonske vojne in prve ruske revolucije, ko je bil P. A. Stolipin gubernator v Saratovu.

Stolipinova hči je bila med drugim dvakrat priča revolucionarnih atentatov na predstavnike carske vlade. Prvi atentat se je izvršil na generala Saharova o priliki sprejema v gubernatorskem domu, drugi pa na Apotekarskem otoku blizu Petrograda, ki je veljal njenemu očetu Stolipinu.

Pisateljica pripoveduje, kako je general Saharov sprejemal obiske v gubernatorskem domu, v prostorih pred jedilnico, v kateri so bili otroci. Izenada so odjeknili streli. Vrata so se odprla in v jedilnico je planil ves prepaden sluga ter zaloputnil vrata za seboj. Stolipinova hčerka — bila je tedaj majhno dekletce — je stekla k vratom in jih drhte odprla. General Saharov, ki so ga bili otroci za časa njegovega bivanja na Stolipinovem domu zelo vzljubili, je ležal na tleh. Nedaleč od njega je stalo mlado dekle z revolverjem v roki. Ravno sta stopila k njej dva orožnika. Eden od njiju jo je vprašal: »Zakaj ste to storili?« Dekle se je okrenilo s čudnim izrazom obličja in odgovorilo s skrajno mrzlim gla-

orožniki — polkovnik in trije častniki. Polkovnik je imel v rokah aktovko. Vrata in general Zamjatin, ki je bil dodeljen ministru, sta z očitim nezaupanjem ustavila neznane obiskovalce. Ti so se začeli ostro prepirati in zahtevali vstop. V tem trenutku je mati poklicala otroke v sobo. Otroci so šli in naenkrat z grozo opazili, kako se je ogromna omara odmaknila od zida in padla na tla. Nastal je silen pok. Balkon, na katerem sta se mudila še dva otroka in vzgojiteljica, se je zrušil v globino. Stolipinova žena je ubežala iz hiše na plano. Otroci so slišali prestrašen materin in miren očetov glas: Vprašanje se je glasilo: »Ali so otroci nepoškodovani?« — Odgovor: »Da!«

Na vrtu so ležali mrtvi in ranjeni. Majhni deklici, ki je bila šla baš mimo, je odtrgalo obe nogi. General Zamjatin je umrl prvi. V trenutku, ko je atentator vrgeł bombo, je Zamjatin s svojim telesom zapiral vhod v Stolipinov kabinet. Vsega je zahteval ta atentat 36 smrtnih žrtev.

Stolipin, ki je bil še v najlepši moški dobi, je topot ušel smrti, a ne za dolgo. Meseca septembra 1911, drugi dan po carjevem prihodu v Kijev, so vprizorili v mestnem gle-

»Zeppelin« nad Islandijo.

dališču opero Rimski-Korsakova: »Car Sal-tan«. Operi je prisostvoval tudi car. Med o-morom se je naslonil ministrski predsednik Stolipin, ki je sedel v prvi vrsti v parterju, na ograjo pred orkestrom. Zdajci se je približal Stolipinu iz parterja mlad mož v fraku, in hipno sprožil nanj dva streli iz revolverja. To je bil revolucionar Bagrov. Stolipin je bil težko ranjen in se je onesvestil. Umrl je po velikih mukah peti dan po atentatu. Kroglja mu je prebila pljuča in obličala v jetrih. Dirigenta Bergerja je druga krogla le nekoliko oprasnila. Car mu je naslednji dan poslal dar s posvetilom in 10.000 rubljev.

Ko so odprli Stolipinovo oporoko, so našli takoj v začetku določbo: »Hočem, da me pokopljejo tam, kjer bom ubit.« Stolipinovi ostanki počivajo v znameniti kijevski Pečerski lavri. Leta 1912 so mu v Kijevu odkrili spomenik. V granitem podstavku so bile vrezane besede iz Stolipinovega govora v dumi: »Nam je treba velikih pretresov, mi potrebujemo Veliko Rusijo!«

Spomenik je bil stal pred mestno hišo, a za časa revolucije se je moral umakniti kakor mnogo drugih.

Zanimiv nebesni pojav

»Osservatore Romano« poroča, da so dne 1. julija zvečer na vatikanski zvezdarni opazovali svojevrsten meteor. Prikazen se je razvijala v treh stopnjah: najprej se je pokazala bela luč, ki je padala proti obzorju in se hitro širila, dokler ni dosegla luninega premera; ko je nato luč hipno ugasnila, se je pokazalo rdeče jedro, ki je potekalo enako kakor predhodna svetloba, le da je kljub širjenju ostalo manjšega premera nego luč; tretja stopnja je potekla v dobri polovici sekunde in je imela videz majhnega rdečega žleba; zginila je na obzorju v isti smeri kakor prejšnja dva pojava. Prikazen so opazovali ob 23.34 srednjeevropskega časa, približno 20 stopinj vzhodno od lune.

Napoleonska razstava v Slavkovu

V Slavkovu (Austerlitz), v katerega okolici je Napoleon leta 1806 izvojeval eno svojih najpomembnejših zmag, so otvorili te dni Napoleonovo razstavo. V 12 velikih dvoranah je zbrano nešteto predmetov, ki se nanašajo na Napoleona, pa tudi predmeti, ki kažejo kulturno stanje Moravske v tedanji dobi. V svojem otvoritvenem govoru — otvoritve so se udeležili tudi zastopniki Francije — je minister msgr. Šramek naglasil, kako so Napoleonove vojne omajale in porušile absolutizem v Evropi. Slavkovska zmaga pa je zlasti obudila med Čehoslovaki zaupanje v Francijo. Brez velike napoleonske tradicije ne bi bilo francoske zmage v svetovni vojni in ne bi bilo čehoslovaške svobode. — Za časa razstave, ki bo trajala do 19. julija, se bo vršila v Slavkovu velika mirovna manifestacija.

Zakladi turških sultanov

Pred kratkim so odprli bajne zakladnice turških sultanov in njihove dragocenosti razstavili v posebnem muzeju v Carigradu. Tu je mnogo izdelkov arabskega zlatarstva in draguljarstva, toda materialna vrednost še od daleč ni toliko, kakor si je svet predstavljal bogastva turških sultanov. Po modernih trgovinah velikih mest je najti neprimerljivo lepše in večje briljante in smaragde, nego so jih premogle sultanske zakladnice. Tako je svet zopet za eno bajko revnejši.

Predsednik Doumer odhaja z obiska na nemškem poslaništvu v Parizu.

Boj zaradi makaronov

Makaroni so na Italijanskem vsakdanja hrana tako na bogatinovi kakor na reveževi mizi. Kakor znano, je futuristični slikar Marinetti — kakor marsičemu drugemu v italijanskem življenju — napovedal boj tudi makaronom, češ, da delajo ljudi zavaljene in leni. Mnogi Italijani so potegnili z njim, še več jih je dvignilo prapor za makarone. V Turinu, kjer je Marinetti proglasil svojo »sveto vojno« proti »absurdni gastronomski veri Italije«, bi bilo skoraj došlo do vstaje. Makaronisti so ogorčeni odklanjali ožitek pasatizma in malomeščanstva, ki da se širi po Italiji z makaroni. Futuristični slikar Fillia je pa označil makarone kot »medle in nemožate«. Drug Marinettijev soborec, napolitanski zdravnik Signorelli, je zavijtel celo znanstveno kopje in pisal: »Dočim vsak človek kruh in riž žveči, so makaroni jed, ki jo goltamo, ne da bi jo prej zgrizli. To živilo, ki vsebuje mnogo škroba, prebavimo pod učinkom sline deloma že v ustih in se presnavlja v veliki želodčni žlezi in v jetrah. To moti ravnotežje na škodo teh organov. Odtod izvira trudnost, pesimizem, hrepenenja lenoba in nevtralizem.« Beseda »nevtralizem« je silno zbudila, da se je oglašil celo najljubeznivejši pisatelj sedanje Italije, Monelli, ki se je bil udeležil svetovne vojne, in je zatrdil, da pomenijo makaroni »skvas ju-nastva«. Tako divja sedaj boj za makarone in

Obglavljeni düsseldorfski morilec Peter Kürten

proti njim neprestano med italijansko inteligenco, in omahuje sem in tja, ne da bi se odločil. Pri tem se pa le malokdo spominja, da se je podoben boj že enkrat vršil, ko je bil filozof Benedetto Croce zapisal, da bi bila zgodovina Italije brez makaronov čisto drugače potekla. Na to je odgovorila slavna napolitanska pisateljica Matilda Serao s hvalnico na makarone, v kateri pravi, da je bila iznajdba makaron vsaj tako pomembna kakor kak nov filozofski nauk ali odkritje nove zvezde... In je imela nazadnje malone prav.

Smešnice

Gospa je možu kupila nove srajce. »Saj so za dve številki prevelike, kaj hočem z njimi?« — »Zato niso nič dražje, a v trgovini nisem hotela povedati, da imam tako majhnega moža.«

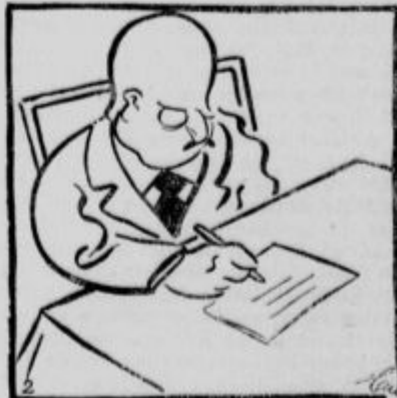
»To, zaradi zaroke, si le izbij iz glave, dekle! Saj zasluži fant borih petsto dinarjev na teden.«

»Vem, oče. Toda teden poteče tako hitro!«

»Moja mamica prosi, če bi ji posodili vaš radioaparata?«

»Tako pozno? Ali bi radi plesali?«

»Ne, spali!«

»Ne morem drugače, kakor da se Vam zahvalim za Vaše izvrstno sredstvo proti pleši. Preje sem imel na glavi dve goli mesti, sedaj imam samo eno...«

Nemški nadporočnik Naudée, ki je zmagal v mednar. častniškem peterboju v Berlinu, sprejema od generala Hammersteina znagovalsko nagrado.

som: »To sem storila zato, da rešim Rusijo tirana.«

Ubijalke — Bicemkove — niso obsodili na smrt. Dočakala je boljševiško revolucijo in bila edina ženska med člani sovjetske delegacije v Litevskem Brestu, ki je podpisala znani mir z Nemčijo.

A Stolipinova hči je morala biti priča tudi še terorističnega atentata na lastnega očeta.

Stolipin je kot ministrski predsednik stanoval s svojo družino v vili na Apotekarskem otoku blizu Petrograda. Nekega vročega dne v avgustu 1911 so gledali otroci z balkona v prvem nadstropju, kako so prihajali številni obiskovalci. Pred vilo se je med drugim ustavila elegantna kočija, iz katere so stopili štirje

Igra »push-ball«, ki se igra na konju in zahteva popolno obvladanje živali, veliko spretnost in žilavo vztrajnost, zraven pa še dar urne kombinacije. Igra ima navdušene pristaše posebno na Angleškem.

